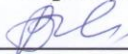

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Кафедра економіки

«З А Т В Е Р Д Ж У Ю»

Гарант освітньої програми

 В.С.Костюк

« 31 » 08 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціальна політика та соціальна відповідальність»

Освітній рівень: другий (магістерський)

Галузь знань: Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 051 – економіка

Освітня програма: Економіка

Факультет: економіки і підприємництва

Умань - 2020

Робоча програма з навчальної дисципліни «Соціальна політика та соціальна відповідальність» для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 – економіка освітньої програми *Економіка* – Умань: Уманський НУС, 2020. – 28 с.

Розробник: *Костюк В.С., к.е.н, доцент кафедри економіки*

 Костюк В.С..

Робоча програма затверджено на засіданні кафедри економіки

Протокол від «31» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри економіки

 Р.П. Мудрак

31 серпня 2020 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «31» серпня 2020 року № 1

Голова (Л.В.Смолий)

31 серпня 2020 року

© УНУС, 2020 рік

© Костюк В.С., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	галузь знань: 05 – соціальні та поведінкові науки	Вибіркова	
Модулів –1	Спеціальність: 051 – економіка	Рік підготовки	
Змістових модулів –2		2-й	2-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський)	14 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		66 год.	78 год.
		Вид контролю:	
екзамен	екзамен		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Соціальна політика та соціальна відповідальність» є вибірковою дисципліною, яка спрямована на підготовку фахівців, які повинні знати економічну природу соціальної політики, обов'язки суб'єктів економічної системи щодо соціальної відповідальності, види матеріального забезпечення та соціальних послуг тощо. Дана дисципліна може бути цікавою не лише для економічних спеціальностей через важливість її предмету вивчення для повсякденного життя людини.

Мета вивчення дисципліни: формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики соціальної політики і соціальної відповідальності, здатності діяти соціально відповідально та свідомо.

Завдання вивчення дисципліни – набути спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій;
- здатність до критичного оцінювання наслідків соціальної політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства;
- розуміння особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку;
- здатність розуміти місце соціальної відповідальності в управлінні організацією;
- здатність виокремлювати актуальні соціальні проблеми та визначати їх структуру, взаємозв'язки чинників, проявів і наслідків.

Програмні результати навчання:

- вміти виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій;
- критично оцінювати наслідки соціальної політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства;
- визначати особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку;
- розуміти місце соціальної відповідальності в управлінні організацією;
- виокремлювати актуальні соціальні проблеми та визначати їх структуру, взаємозв'язки чинників, проявів і наслідків.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Тема 1. Сутність соціальної політики і основні напрямки її здійснення

Поняття, сутність і об'єкт соціальної політики. Мета і завдання соціальної політики. Умови реалізації соціальної політики. Суб'єкти соціальної політики. Людина як суб'єкт соціальної політики. Держава як суб'єкт соціальної політики. Політичні партії у структурі суб'єктів соціальної політики. Громадські організації як суб'єкти соціальної політики. Шляхи оптимізації діяльності суб'єктів соціальної політики.

Принципи реалізації соціальної політики. Принцип єдності об'єктивного і суб'єктивного в реалізації соціальної політики. Принцип взаємозв'язку об'єктивної соціальної саморегуляції і цілеспрямованої діяльності у здійсненні соціальної політики. Комплексність соціальної політики.

Принцип пріоритету соціальних інтересів людини, особистості. Принцип єдності організаційних і самоорганізаційних засад у реалізації соціальної політики. Активний характер соціальної політики. Принцип єдності централізованих і децентралізованих засад у реалізації соціальної політики. Основні напрямки і пріоритети здійснення соціальної політики в сучасних умовах. Соціальна політика, спрямована на створення умов для реалізації соціального потенціалу людини. Соціальна політика як чинник розвитку суспільних, соціальних відносин. Соціальна політика, спрямована на формування соціальної безпеки людини і суспільства. Гуманітарна сфера і гуманітарна політика.

Тема 2. Сутність і напрямки соціального захисту

Поняття соціального захисту і соціальної безпеки. Гарантії соціального захисту в Конституції України. Визначення соціального захисту. Соціальний захист і соціальна безпека. Мета соціального захисту. Активна і пасивна спрямованість соціального захисту. Соціальний захист і соціальне забезпечення.

Історія розвитку соціального захисту до кінця XIX ст. Особиста доброчинність. Церква. Боротьба з жебраками. Соціальний захист за часів козаччини. Запровадження державної системи соціального захисту.

Формування сучасних систем соціального захисту і роль МОП у цьому процесі. Трансформація економічної ролі сім'ї. Колективна відповідальність за індивідуальний добробут. Формування систем соціального захисту в різних країнах. Роль МОП у формуванні сучасних систем соціального захисту.

Система соціального захисту в Україні. Соціальний захист як система. Напрямки соціального захисту. Соціальна робота.

Сучасні проблеми соціального захисту в розвинених країнах світу і шляхи їх розв'язання. Обмеження ресурсів на соціальні цілі. Демографічні, економічні та соціальні проблеми. Здійснення необхідних реформ у сфері соціального захисту. Глобалізація соціального захисту. Концепція сталого розвитку.

Соціальне страхування. Основні поняття соціального страхування. Загальна характеристика соціального страхування. Визначення страхування. Страхова солідарність. Характеристики ризику. Страхові тарифи. Економічна природа страхування. Суб'єкти страхування. Поняття соціального ризику і соціального страхування.

Перелік видів соціального страхування. Специфічні особливості пенсійного страхування. Соціальні пенсії. Види пенсійних систем. Медичне страхування. Страхування від нещасних випадків на виробництві професійних захворювань. Страхування на випадок безробіття.

Тема 3. Соціальне нормування, бідність і соціальна допомога малозабезпеченим верствам населення

Соціальне нормування. Мінімум засобів існування. Сім'я як об'єкт соціального нормування.

Бідність. Бідність як суспільно-історичне явище. Визначення бідності. Межа та виміри бідності. Статистичні характеристики бідності. Бідність у сучасному світі. Бідність в Україні.

Соціальна допомога. Сутність і завдання соціальної допомоги. Визначення соціальної допомоги. Переваги адресності. Два аспекти адресності. Види помилок в адресуванні. Способи адресування. Додаткові ефекти програм адресної допомоги. Субсидії громадянам та підприємствам. Характеристики соціальної допомоги згідно з Міжнародним бюро праці

Тема 4. Держава загального добробуту

Класифікація держав загального добробуту. Загальна характеристика. Моделі держави загального добробуту.

Шведська модель соціал-демократичної держави добробуту. Політичні передумови. Фінансування соціальної сфери. Перерозподіл доходів.

Соціальна допомога. Становище жінок. Сімейна політика. Охорона здоров'я.

Держава загального добробуту в соціально орієнтованій ринковій економіці ФРН. Соціально-ринковий консенсус. Соціальні витрати. Доходи і бідність.

Соціальна допомога. Становище жінок. Сімейна політика. Охорона здоров'я.

Держава загального добробуту у США. Загальні риси. Ідеологія і соціальні витрати. Нерівність доходів і бідність. Соціальна допомога. Расова нерівність і держава добробуту. Сімейна політика. Охорона здоров'я.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА НАПРЯМИ ЇЇ РОЗВИТКУ

Тема 5. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку

Соціальна відповідальність як система. Ретроспектива розвитку соціальної відповідальності. Моделі соціальної відповідальності.

Впровадження соціальної відповідальності як чинника покращення бізнес процесів, технологій, ділової активності, мінімізації впливів глобальних

викликів. Корпоративна культура -соціальна відповідальність - соціальний діалог: організаційно-управлінські механізми взаємодії та забезпечення стійкого розвитку. Міжнародні ініціативи як чинники формування і розвитку соціальної відповідальності (Глобальний договір ООН). Соціальна відповідальність як об'єктивна стратегія зростання добробуту населення та досягнення збалансованого розвитку.

Соціально відповідальна взаємодія держави, бізнесу та інститутів громадянського суспільства: шляхи розвитку. Суб'єкти та рівні соціальної відповідальності. Сутність та складові соціальної відповідальності людини, її значення у забезпеченні стійкої соціальної динаміки. Розвиток соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства. Соціальна держава як провідний суб'єкт соціальної відповідальності. Особливості прояву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях.

Тема 6. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності

Права людини і трудові практики як предмет соціальної відповідальності. Міжнародні стандарти прав людини (Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Конвенція про права дитини).

Стандарти МОП і принципи Глобального Договору у сфері праці. Гідна праця як предмет соціальної відповідальності. Європейські стандарти у сфері праці. Особливості європейської моделі внутрішньої соціальної відповідальності. Законодавство України у сфері праці як основа соціальної відповідальності у відносинах з працівниками. Соціальний діалог і соціальна відповідальність. Кращі трудові практики та показники внутрішньої соціальної відповідальності: вітчизняний і зарубіжний досвід. Питання професійної етики.

Правове забезпечення розвитку соціальної відповідальності. Реалізація національної ідеї соціальної відповідальності. Напрями діяльності держави щодо заохочення соціально відповідальної поведінки. Активізація діяльності підприємців-роботодавців щодо розвитку соціально відповідального бізнесу. Формування ціннісно-правової компетентності суб'єктів соціального розвитку. Підвищення прозорості діяльності українських компаній як напрям розвитку соціальної відповідальності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо -го	у тому числі					усьо -го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА												
Тема 1. Сутність соціальної політики і основні напрямки її здійснення	15	2	2	-	-	11	15	2	-	-	-	13
Тема 2. Сутність і напрямки соціального захисту	15	2	2	-	-	11	15	2	1	-	-	12
Тема 3. Соціальне нормування, бідність і соціальна допомога малозабезпеченим верствам населення	15	2	2	-	-	11	15	1	-	-	-	14
Тема 4. Держава загального добробуту	15	2	2	-	-	11	15	1	1	-	-	13
Разом за модулем 1	60	8	8	-	-	44	60	6	2	-	-	52
<i>Форма модульного контролю – тестування</i>												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА НАПРЯМИ ЇЇ РОЗВИТКУ												
Тема 5. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	15	4	1	-	-	10	15	1	1	-	-	13
Тема 6. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності.	15	2	1	-	-	12	15	1	1	-	-	13
Разом за модулем 2	30	4	2	-	-	24	30	2	2	-	-	26
<i>Форма модульного контролю – тестування</i>												
<i>Форма підсумкового контролю – екзамен</i>												
Усього годин	90	14	10	-	-	66	90	8	4	-	-	78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Форми контролю	Кількість годин
1	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА		8
2	Тема 1. Сутність соціальної політики і основні напрямки її здійснення	Опитування, дискусія, реферат	2
3	Тема 2. Сутність і напрямки соціального захисту	Опитування, дискусія, реферат	2
4	Тема 3. Соціальне нормування, бідність і соціальна допомога малозабезпеченим верствам населення	Опитування, дискусія, реферат	2
5	Тема 4. Держава загального добробуту	Опитування, дискусія, реферат	2
6	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА НАПРЯМИ ЇЇ РОЗВИТКУ		2
7	Тема 5. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	Опитування, дискусія, реферат	1
8	Тема 6. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності.	Опитування, дискусія, реферат	1
Разом			10

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
1	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	44	
2	Тема 1. Сутність соціальної політики і основні напрямки її здійснення I. Питання для обговорення: 1.Активний характер соціальної політики. 2.Основні напрямки і пріоритети здійснення соціальної політики в сучасних умовах. 3.Соціальна політика, спрямована на створення умов для реалізації соціального	11	Самоконтроль, тестування, підготовка реферату

	<p>потенціалу людини.</p> <p>4.Соціальна політика як чинник розвитку суспільних, соціальних відносин.</p> <p>5.Гуманітарна сфера і гуманітарна політика.</p> <p>II. Теми рефератів:</p> <p>1.Людина як суб'єкт соціальної політики.</p> <p>2.Держава як суб'єкт соціальної політики.</p> <p>3.Політичні партії у структурі суб'єктів соціальної політики.</p> <p>4.Громадські організації як суб'єкти соціальної політики.</p> <p>Базова література: (39, 40, 43*)</p>		
3	<p>Тема 2. Сутність і напрямки соціального захисту I. Питання для обговорення:</p> <p>1.Основні поняття соціального страхування.</p> <p>2.Страхова солідарність.</p> <p>3.Економічна природа страхування.</p> <p>4.Суб'єкти страхування. Поняття соціального ризику і соціального страхування.</p> <p>5.Перелік видів соціального страхування.</p> <p>6.Специфічні особливості пенсійного страхування.</p> <p>7.Медичне страхування.</p> <p>8.Страхування від нещасних випадків на виробництві професійних захворювань.</p> <p>9.Страхування на випадок безробіття.</p> <p>II. Теми рефератів:</p> <p>1.Соціальний захист за часів козаччини.</p> <p>2.Трансформація економічної ролі сім'ї.</p> <p>3.Коллективна відповідальність за індивідуальний добробут.</p> <p>4.Формування систем соціального захисту в різних країнах.</p> <p>5.Сучасні проблеми соціального захисту в розвинених країнах світу і шляхи їх розв'язання.</p> <p>6.Специфічні особливості пенсійного страхування.</p> <p>7.Медичне страхування.</p> <p>Базова література: (21-38, 50, 52, 54)</p>	11	Самоконтроль, тестування, підготовка реферату
4	<p>Тема 3. Соціальне нормування, бідність і соціальна допомога малозабезпеченим</p>	11	Самоконтроль, тестування,

	<p>верствам населення</p> <p>I. Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Статистичні характеристики бідності. 2. Бідність у сучасному світі. 3. Бідність в Україні. 4. Сутність і завдання соціальної допомоги. 5. Переваги адресності. Два аспекти адресності. 6. Види помилок в адресуванні. 7. Способи адресування. <p>II. Темі рефератів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бідність у сучасному світі. 2. Бідність в Україні. 3. Субсидії громадянам та підприємствам. 4. Характеристики соціальної допомоги згідно з Міжнародним бюро праці 5. Програми адресної допомоги. <p>Базова література: (46, 47, 53)</p>		підготовка реферату
5	<p>Тема 4. Держава загального добробуту I.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шведська модель соціал-демократичної держави добробуту. Політичні передумови. Фінансування соціальної сфери. Становище жінок. Сімейна політика. Охорона здоров'я. 2. Держава загального добробуту в соціально орієнтованій ринковій економіці ФРН. Соціально-ринковий консенсус. Соціальні витрати. Доходи і бідність. Соціальна допомога. Становище жінок. Сімейна політика. 3. Держава загального добробуту у США. Загальні риси. Ідеологія і соціальні витрати. Нерівність доходів і бідність. Соціальна допомога. Сімейна політика. Охорона здоров'я. <p>II. Темі рефератів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перерозподіл доходів і соціальна допомога у Швеції. 2. Охорона здоров'я у ФРН. 3. Расова нерівність і держава добробуту США. <p>Базова література: (39-41)</p>	11	Самоконтроль, тестування, підготовка реферату
6	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА НАПРЯМИ ІІ	22	

	РОЗВИТКУ		
7	<p>Тема 5. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку</p> <p>I. Питання для обговорення:</p> <p>1. Соціально відповідальна взаємодія держави, бізнесу та інститутів громадянського суспільства: шляхи розвитку. 2. Сутність та складові соціальної відповідальності людини, її значення у забезпеченні стійкої соціальної динаміки. 3. Розвиток соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства. 4. Соціальна держава як провідний суб'єкт соціальної відповідальності. 5. Особливості прояву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях.</p> <p>II. Темі рефератів:</p> <p>1. Сутність та складові соціальної відповідальності людини, її значення у забезпеченні стійкої соціальної динаміки.</p> <p>2. Розвиток соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства.</p> <p>3. Соціальна держава як провідний суб'єкт соціальної відповідальності.</p> <p>4. Особливості прояву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях.</p> <p>Базова література: (10-16, 23-26, 39, 41)</p>	10	Самоконтроль, тестування, підготовка реферату
8	<p>Тема 6. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності.</p> <p>I. Питання для обговорення:</p> <p>1. Правове забезпечення розвитку соціальної відповідальності. 2. Реалізація національної ідеї соціальної відповідальності.</p> <p>3. Напрями діяльності держави щодо заохочення соціально відповідальної поведінки.</p> <p>4. Активізація діяльності підприємців-</p>	12	Самоконтроль, тестування, підготовка реферату

	<p>роботодавців щодо розвитку соціально відповідального бізнесу.</p> <p>5.Формування ціннісно-правової компетентності суб'єктів соціального розвитку.</p> <p>6.Підвищення прозорості діяльності українських компаній як напрям розвитку соціальної відповідальності.</p> <p>II. Теми рефератів:</p> <p>1. Європейські стандарти у сфері праці.</p> <p>2. Особливості європейської моделі внутрішньої соціальної відповідальності.</p> <p>3. Законодавство України у сфері праці як основа соціальної відповідальності у відносинах з працівниками.</p> <p>4. Соціальний діалог і соціальна відповідальність</p> <p>5. Кращі трудові практики та показники внутрішньої соціальної відповідальності: вітчизняний і зарубіжний досвід.</p> <p>6. Питання професійної етики.</p> <p>7. Формування ціннісно-правової компетентності суб'єктів соціального розвитку.</p> <p>8. Підвищення прозорості діяльності українських компаній як напрям розвитку соціальної відповідальності.</p> <p>Базова література: (21-38, 50, 52, 54)</p>		
Разом		66	

*Номер джерела для самостійного опрацювання, що наводиться в списку рекомендованої літератури (п. 12 робочої програми)

7. Індивідуальні завдання

Крім активності на практичних заняттях, робочою програмою дисципліни передбачається індивідуальна навчально-дослідна робота студента у вигляді:

- денна форма навчання: реферат (5 бал), повідомлення (0,5 бала), есе (7 балів);

- заочна форма навчання: контрольна робота.

Реферат має такий зміст:

Вступ

Простий план по темі

Висновки

Список використаної літератури (зразок оформлення за адресою <http://library.lp.edu.ua/yak-oformyty-spysok-literatury>)

Виконується у вигляді друкованого тексту на папері формату А-4 обсягом від 10 до 12 сторінок. Шрифт: Times New Roman. Розмір шрифту – 14, звичайний. Вирівнювання тексту – по-ширині без пропусків і скорочень. Абзацний відступ – 10 мм. Міжрядковий інтервал – 1,5. Поля сторінки: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм. Реферат починається із титульної сторінки за встановленою формою (додаток А)

Повідомлення – це актуальна економічна інформація мікро-, мезо-, макро-, мегаекономічного рівня, яка має навчально-пізнавальний характер. Повідомлення має наступний зміст:

Вступ

Повідомлення

Список використаної літератури (зразок оформлення за адресою <http://library.lp.edu.ua/yak-oformyty-spysok-literatury>)

Виконується у вигляді друкованого тексту на папері формату А-4 обсягом від 4 до 6 сторінок. Шрифт: Times New Roman. Розмір шрифту – 14, звичайний. Вирівнювання тексту – по-ширині без пропусків і скорочень. Абзацний відступ – 10 мм. Міжрядковий інтервал – 1,5. Поля сторінки: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм. Повідомлення починається із титульної сторінки за встановленою формою (додаток А).

Есе – невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання, і не претендує на вичерпне і визначальне трактування теми. На відміну від реферату, який адресується будь-якому слухачеві, есе – це ближче до репліки, що адресується підготовленому слухачу. Тобто людині чи групі людей, які вже мають уяву, про що йде мова. Власне, така «адресність» дозволяє автору есе зосередити увагу на розкритті нового змісту, а не нагромаджувати різними службовими деталями викладення матеріалу в письмовому форматі.

Інструкція із підготовки есе:

1. Виберіть тему твору. Вона повинна бути актуальною і мати практичну значимість для економічної науки. Перед тим, як приступити до написання есе, його тему необхідно узгодити із Вашим науковим керівником (викладачем).

2. Продумайте приблизний план роботи. Як правило, есе складається з короткого вступу, де розкривається сутність теми; основної частини, в якій викладаються думки вчених, чиновників, керівників підприємств, менеджерів, аналітиків тощо стосовно об'єкту дослідження; ставлення автора роботи до цих думок, а також висновки по темі проведеного дослідження. На останній сторінці есе вказуються використані літературні джерела.

3. Підберіть літературу для написання есе. Це можуть бути навчальні посібники з економіки, праці вчених з проблематики дослідження, періодичні друковані та інтернет-видання, різні економічні огляди.

4. Відберіть необхідний матеріал. Різні точки зору експертів на обрану тему випишіть на папір і відзначте порядок використання висловлювань в роботі.

5. Приступайте до оформлення. Не просто цитуйте висловлювання експертів, а викладайте свою думку на кожне з них. Не забудьте оформити висновки за результатами дослідження.

6. Перевірте, щоб вся використовувана література була актуальна в даний час. Навчальні посібники повинні бути не старші 8-10 років, періодичні видання - не старші 3-5 років (зразок оформлення списку літератури за адресою <http://library.lp.edu.ua/yak-oformyty-spysok-literatury>).

7. При написанні есе не слід використовувати багато літератури, щоб робота не вийшла дуже великою і переобтяженою непотрібною інформацією. **Найбільшою цінністю есе є Ваші власні думки та висновки по темі дослідження.**

Есе виконується у вигляді друкованого тексту на папері формату А-4 обсягом від 5 до 20 сторінок. Шрифт: Times New Roman. Розмір шрифту – 14, звичайний. Вирівнювання тексту – по-ширині без пропусків і скорочень. Абзацний відступ – 10 мм. Міжрядковий інтервал – 1,5. Поля сторінки: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм. Есе починається із титульної сторінки за встановленою формою.

7.1. Тематика рефератів, повідомлень, есе з дисципліни «Соціальна політика та оціальна відповідальність»

Назва змістового модуля	Тема
Тема 1. Сутність соціальної політики і основні напрямки її здійснення	1. Історичний аспект становлення соціальної політики 2. Причини розвитку руху в області соціальної політики 3. Соціальна держава як провідний суб'єкт соціальної політики
Тема 2. Сутність і напрямки соціального захисту	1. Особливості прояву політики соціального захисту в українських реаліях. 2. Соціальний захист молоді
Тема 3. Соціальне нормування,	1. Роль субсидій як елементу соціальної допомоги

бідність і соціальна допомога малозабезпеченим верствам населення	2. Соціальна адресна допомога. 3. Додаткові елементи соціального захисту персоналу як складова внутрішньої соціальної відповідальності.
Тема 4. Держава загального добробуту	1. Роль соціальної справедливості в розбудові соціальної держави 2. Соціальна держава: ідея та основні особливості 3. Соціальний діалог як форма організації соціальної політики
Тема 5. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	1. Управління соціальною відповідальністю компаній, що здійснюють бізнес у зарубіжних країнах. 2. Співпраця бізнес-структур із неурядовими організаціями. 3. Проект міжнародного стандарту з соціальної відповідальності ISO 26000.
Тема 6. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності.	1. Роль найманих працівників і профспілок у системі соціального партнерства. 2. Організації та об'єднання роботодавців як суб'єкти соціального партнерства. 3. Стан соціального партнерства в Україні та основні напрями його розвитку.

7.2. Рекомендації та завдання для виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання

Цілі виконання контрольної роботи: закріплення і поглиблення теоретичних знань і практичних навичок, засвоєння загальних закономірностей, принципів і методів соціальної політики і соціальної відповідальності. Працюючи над контрольною роботою, необхідно показати вміння чітко і стисло викладати матеріал.

Попереднім етапом підготовки до написання контрольної роботи є вивчення наукової літератури, а також найважливіших положень теорії і практики соціальної політики та соціальної відповідальності.

Контрольна робота складається з:

- чотирьох теоретичних питань.

Відповіді на теоретичні питання повинні бути повними, послідовними, зрозумілими для сприйняття.

Перелік та зміст теоретичних завдань наведено у відповідних методичних вказівках до виконання контрольних робіт і самостійної роботи студентів заочної форми навчання з дисципліни.

Контрольна робота здається не пізніше, ніж за два тижні до початку екзаменаційної сесії. Оцінка недиференційована (зараховано). Контрольна робота зараховується, якщо повністю освітлені теоретичні питання. Робота повертається на доопрацювання у випадку:

- неповного освітлення теоретичних питань;
- відсутності висновків і пропозицій з питання;
- недотримання вимог до оформлення роботи.

Варіант контрольної роботи відповідає останній цифрі залікової книжки (якщо остання цифра 0, студент виконує 10 варіант). Сітку завдань контрольної роботи по варіантах наведено в таблиці 1.

Завдання по варіантах

№ варіанту	Номери теоретичних питань	№ варіанту	Номери теоретичних питань
1	1, 11, 21, 31	11	1, 12, 22, 41
2	2, 12, 22, 32	12	2, 13, 22, 42
3	3, 13, 23, 33	13	3, 14, 25, 43
4	4, 14, 24, 34	14	4, 15, 26, 34
5	5, 15, 25, 35	15	5, 16, 27, 45
6	6, 16, 26, 36	16	6, 17, 28, 40
7	7, 17, 27, 37	17	7, 18, 29, 37
8	8, 18, 28, 38	18	8, 19, 29, 38
9	9, 19, 29, 39	19	9, 20, 28, 11
10	10, 20, 30, 40	20	10, 21, 30, 46

Теоретичні питання для виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання

1. Історичні етапи та передумови виникнення соціальної політики.
2. Категоріальний апарат соціальної політики.
3. Принципи соціальної політики.
4. Напрями, функції, завдання соціальної політики
5. Характеристика суб'єктів та об'єктів соціальної політики.
6. Сутність та складові соціального захисту населення.
7. Напрями формування внутрішньої соціальної відповідальності на підприємстві.
8. Поняття соціального захисту і соціальної безпеки.
9. Соціальне нормування. Мінімум засобів існування.
10. Бідність як суспільно-історичне явище . Визначення бідності.
11. Межа та виміри бідності. Статистичні характеристики бідності.
12. Бідність у сучасному світі.
13. Бідність в Україні.
14. Сутність і завдання соціальної допомоги.
15. Переваги адресності соціальної допомоги. Два аспекти адресності.
16. Субсидії громадянам та підприємствам.
17. Класифікація держав загального добробуту.
18. Моделі держави загального добробуту.
19. Шведська модель соціал-демократичної держави добробуту.

20. Держава загального добробуту в соціально орієнтованійринковій економіці ФРН.
21. Держава загального добробуту у США.
22. Формування систем соціального захисту в різних країнах.
23. Система соціального захисту в Україні.
24. Загальна характеристика соціального страхування.
25. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку
26. Ретроспектива розвитку соціальної відповідальності.
27. Моделі соціальної відповідальності.
28. Стратегічні цілі та політика організацій у сфері соціальної відповідальності.
29. Зарубіжний досвід ведення соціальної відповідальності.
30. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні – проблеми та перспективи.
31. Соціально відповідальна взаємодія держави, бізнесу та інститутів громадянського суспільства: шляхи розвитку.
32. Суб'єкти та рівні соціальної відповідальності.
33. Сутність та складові соціальної відповідальності людини, її значення у забезпеченні стійкої соціальної динаміки.
34. Соціальна держава як провідний суб'єкт соціальної відповідальності.
35. Права людини і трудові практики як предмет соціальної відповідальності.
36. Правове забезпечення розвитку соціальної відповідальності.
37. Людина як суб'єкт соціальної політики.
38. Необхідність реформування пенсійної системи України.
39. Зайнятість і соціальний захист безробітних.
40. Соціальні стандарти і соціальний захист.
41. Особливості прояву політики соціального захисту в українських реаліях.
42. Соціальний захист молоді
43. Роль субсидій як елементу соціальної допомоги
44. Соціальна адресна допомога.
45. Додаткові елементи соціального захисту персоналу як складова внутрішньої соціальної відповідальності
46. Причини розвитку руху в області соціальної політики

8. Методи навчання

Теоретичні, розрахункові і практичні положення дисципліни вивчаються студентами в процесі роботи над лекційним курсом, участі у семінарських заняттях, при виконанні контрольної роботи, самостійній роботі з навчальною і спеціальною літературою.

Лекція є основною формою навчального процесу. Мета лекції – розкрити основні положення теми, досягнення науки, з'ясувати невирішені

проблеми, узагальнити досвід роботи, дати рекомендації щодо використання основних висновків за темами на практичних заняттях. Семінарське заняття - це колективний науковий пошук певної навчальної проблеми і шляхів її ефективного розв'язання. Учасники заняття аналізують проблему, виявляють причинно-наслідкові зв'язки, висувають шляхи її оптимального вирішення, відповідають на запитання і дискутують. Самостійна робота студентів полягає у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів, виконанні навчальних завдань.

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: проблемні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, кейс-метод, ділові ігри, презентації. Проблемні лекції – при читанні лекції студентам даються проблемні питання для самостійного розміркування, на які вони можуть відповісти в процесі лекції. Система питань у ході лекції відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді (ЗМ 1 – 6). Робота в малих групах – використовуються з метою активізації роботи студентів при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє особливу роль і певними своїми якостями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкуванні (ЗМ 2, 3, 6). Семінари-дискусії (круглий стіл) – передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів (ЗМ 4, 5). Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу (ЗМ 6). Ділові ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій (ЗМ 4, 5).

9. Методи контролю

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) та підсумковий (екзамен) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання аналітично-розрахункових робіт, що передбачені завданнями для

самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

При контролі виконання індивідуальних завдань, які передбачені робочою навчальною програмою дисципліни, оцінюванню в балах підлягають: самостійне опрацювання окремих питань; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових тестів; підготовка реферативних матеріалів з публікацією тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів.

Результати поточно-модульного контролю виставляються в журналах обліку роботи викладача.

Повторне виконання модульних контрольних робіт та індивідуальних завдань на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (екзамену).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього семінарського заняття. Час і порядок складання визначає викладач.

У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів.

Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів та підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі.

Методи контролю знань студентів заочної форми навчання:

1. Проміжні методи контролю по темах (усне опитування, тестові завдання) з зазначенням кількості балів, які можна отримати за кожен тему та за модуль в цілому, передбачають 100-бальну систему оцінювання.

2. Контрольна робота.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку "FX", то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі і скласти підсумковий контроль.

Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

У разі отримання студентом за рейтинговим показником оцінки “F”, то він повинен пройти повторний курс вивчення цієї дисципліни протягом наступного семестру (навчального року) за графіком, встановленим деканатом. Бали, отримані студентом при вивченні дисципліни у попередній період, анулюються.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни, розподіляються наступним чином:

- відповідь на питання семінарського заняття оцінюється в 3 бали;
- активність на семінарі-дискусії- 3 бали;
- участь в діловій грі – 2 бали;
- підготовка реферату (8-10 стор. тексту із зазначенням джерел інформації) – 5 балів;
- есе – 7 балів;
- повідомлення – 0.5
- два тестових контролю (по 60 тестових завдань), по кожному з яких можна набрати бали відповідно до кількості правильних відповідей (за кожних 10 правильних відповідей – 2 бали)

Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни «Соціальна політика та соціальна відповідальність»

Модуль (поточне тестування)								Підсумковий контроль	Загальна сума
змістовий модуль 1				змістовий модуль 2				30	100
42				28					
T1	T2	T3	T4	MK1	T5	T6	MK2		
7	7	8	8	12	8	8	12		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації до проведення семінарських занять і самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Соціальна політика і соціальна відповідальність» для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 – економіка, 076 – підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 075 - маркетинг, 071 – облік і оподаткування, 072 - фінанси, банківська справа та страхування – Умань: Уманський НУС, 2020.

2. Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт і самостійної роботи студентів заочної форми навчання з навчальної дисципліни «Соціальна політика і соціальна відповідальність» для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 – економіка, 076 – підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 075 - маркетинг, 071 – облік і оподаткування, 072 - фінанси, банківська справа та страхування – Умань: Уманський НУС, 2020.

12. Рекомендована література

Нормативні акти та документи

- Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) www.globalcompact.org.ua
- Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України від 15.12.2008 — 2008 р.- № 93. -С. 89. –Ст. 3103. http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015

3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
5. Декларация социального прогресса и развития. Провозглашена резолюцией Генеральной Ассамблеи от 11 декабря 1969 года // <http://www.un.org/russian/document/declarat/socdev.htm>.
6. Декларация про права на розвиток, прийнятій ГА ООН в грудні 1986 року // <http://www.un.org/russian/document/gadocs/convres/r41-128.pdf>.
7. Міжнародна організація праці: Конвенції та рекомендації, ухвалені міжнародною організацією праці. — Женева: МБП, 1999. — У 2 т. — 2242 с.
8. Конвенція МОП № 87 «Про свободу асоціації та захист права на організацію», 1948 // <http://zakon.rada.gov.ua>
9. Конвенція МОП № 98 «Про право на організацію і на ведення колективних переговорів», 1949 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
10. Конвенція МОП № 29 «Про примусову працю», 1930 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
11. Конвенція МОП № 105 «Скасування примусової праці», 1957 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
12. Конвенція МОП № 138 «Про мінімальний вік для прийому на роботу», 1973 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
13. Конвенція МОП № 182 «Про найгірші форми дитячої праці», 1999 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
14. Конвенція МОП № 100 «Про рівну винагороду», 1951 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
15. Конвенція МОП № 111 «Про дискримінацію (в галузі праці і занять)», 1958 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
16. Декларация Міжнародної організації праці основних принципів та прав у світі праці: ухвалена Міжнародною конференцією праці на її вісімдесят шостій сесії (Женева, 18 червня 1998 року) // http://www.ilo.org/public/english/standards/declaration/declaration_ukrainian.pdf
17. Трехсторонняя декларация принципов, касающихся многонациональных корпораций и социальной политики (Третье издание). — Женева, Международное бюро труда, 2001 // <http://www.ilo.org/public/english/employment/multi/download/russian.pdf>
18. Керівні принципи ОЕСР для багатонаціональних підприємств // http://www.oecd.org/department/0,2688,en_2649_34889_1_1_1_1_1,00.html —
19. Європейська соціальна хартія (переглянута) // ВВР.- 2006. — № 43. — Ст.418.
20. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії України 28 черв. 1996 р. — К.: Преса України, 1997. — 80 с.
21. Кодекс законів про працю України // <http://www.rada.gov.ua>
22. Закон України «Про зайнятість населення» // Відомості Верховної Ради. — 1991. — № 14. — С. 170.
23. Закон України «Про колективні договори і угоди» // Відомості Верховної Ради. — 1993. — № 36. — С. 361.
24. Закон України «Про професійні спілки України, їх права та гарантії діяльності» // Відомості Верховної Ради. — 1999. — № 45. — С. 397.
25. Закон України «Про організації роботодавців» // Відомості Верховної Ради. — 2001. — № 32. — С. 171.
26. Закон України «Про оплату праці» // Відомості Верховної Ради. — 1995. — № 17. — С. 121.
27. Закон України «Про охорону праці» // Відомості Верховної Ради. — 1992. — № 49. — С. 668.
28. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» // Уряд. кур'єр. — 2003. — № 150.

29. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» // Людина і праця. — 2000. — № 7. — С. 3–31.
30. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» // Відомості Верховної Ради. — 1999. — № 23. — С. 121.
31. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» від // Відомості Верховної Ради. — 2001. — № 23. — С. 121.
32. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» // Уряд. кур'єр. — 2003. — № 169.
33. Закон України «Про екологічний аудит» від 24 червня 2004 року № 1862-IV Закон України «Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини»;
34. Положення «Про Національну тристоронню соціально-економічну раду» / Затверджене Указом Президента України від 29.12.2005 №1871 // <http://www.rada.gov.ua>
35. Кодекс поведінки державних службовців № 5585 від 02.06.2004р. Концепція подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності»: Затв. Указом Президента України від 11 вересня 2006 р. № 742/2006 // Офіц. вісн. України. — 2006. — № 37. — С. 2540.
36. Закон України «Про благодійництво та благодійні організації» від 19 вересня 1997 р. // <http://www.rada.gov.ua>
37. Закон України «Про захист прав споживачів» // <http://www.rada.gov.ua>
38. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» // <http://www.rada.gov.ua>

Базова

39. Напрями та засоби розвитку сільських територій в контексті зміцнення соціально-економічної безпеки України: монографія/ за ред. Т.Г.Васильціва.- Львів: Ліга-Прес.2016. -260с.
40. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.
41. Соціальна відповідальність/Навчальний посібник / О. Є. Кузьмін, О. В. Пирог, Л. І. Чернобай, С. Б. Романишин, Н. О. Вацик. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 328 с.
42. Лебедев, І. В. Корпоративна соціальна відповідальність у контексті впровадження концепції гідної праці [Текст]: наук. моногр. – Одеса : ["Атлант" VOI COIU], 2014. – 375 с.
43. Соціальна політика в Україні: Монографія / О.В. Макарова ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. — К., 2015. —244 с.
44. Соціальна і гуманітарна політика Підручник. Під ред. В.П.Трощинського. Київ. НАДУ. 2016. - 792с.
45. О. Іванова. Соціальна політика // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. — К.: Парламентське видавництво, 2011. — с.677 ISBN 978-966-611-818-2

46. Соціальна політика: навч. посіб. / [Климанська Л. Д., Малик І. Р., Савка В. Є. та ін.]; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. — 2-ге вид., випр. і доповн. — Львів: «Новий Світ – 2000», 2015. — 318 с. — (Вища освіта в Україні). — ISBN 978-966-418-240-3
47. Грішнова О.А. «Людський розвиток»: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2006. - 308с.
48. Корпоративна соціальна відповідальність: підручник/ О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик, І. Жеребило, А. Зінченко, Н. Реверчук, М. Саприкіна, Р. Семів, З. Скринник, К. Телюк; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А.Я. Кузнецової. — К.: УБС НБУ, 2009.
49. Яременко О. О. Соціальна політика: теоретико-методологічні основи дослідження процесів формування та ефективності реалізації : Монографія. Статті. Виступи. Інтерв'ю / О. О. Яременко. - К. : Ін-т економіки та прогнозування НАН України; УІСД ім. О. Яременка, 2006. - 480 с.

Допоміжна

50. Котлер, Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства [Текст] / Ф. Котлер, Н. Лі; Изд-во А. Капусты. Ж., - 2005. - 302 с.
51. Краплин, Р. Корпоративна соціальна відповідальність українського бізнесу: Досвід Фондації Острозьких : Посібник для бізнесу та неприбуткових організацій / Р. Краплин; Фондація ім. князів-благодійників Острозьких. - Рівне, 2005. - 74 с
52. Лазоренко О. Корпоративна соціальна відповідальність в Україні: експертна думка: зо. статей та рекомендацій / К. : Стилос, 2007.
53. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: розуміння та впровадження. — К.: 2005.-48 с.
54. Соціально-трудова сфера: стан відносин, нові виклики, тенденції розвитку: монографія / А.М. Колот. - К.: КНЕУ, 2010. -25 1с.
55. Корпоративная социальная ответственность бизнеса. Экспертная оценка и практика в Украине. — К.: ТЗФ ОЛБИ, 2008. - 156с.
56. Мальований М.І. Фінансові аспекти функціонування системи соціального захисту населення в Україні: Монографія / М.І. Мальований – Умань: СПД Сочінський, 2016. – 496 с.

13. Інформаційні ресурси

1. «Круглий стол в КО» (Caux Round Table) www.cauxroundtable.org
2. Глобальна ініціатива відповідального лідерства (Global Responsible Leadership Initiative – GRLI) www.grli.org
3. Європейська академія бізнесу і суспільства (European Academy for Business and Society – EABIS) www.eabis.org
4. Європейська асоціація етики бізнесу (European Business Ethics Network – EBEN) www.eben-net.org

5. Офіційний сайт Секретаріату мережі Глобального договору в Україні: www.globalcompact.org.ua.
6. Центр корпоративної соціальної відповідальності Вищої школи менеджмента СПбГУ. www.gsom.spbpu.ru
7. Асоціація Менеджерів Росії www.amr.ru
8. International Centre for Corporate Social Responsibility (ICCSR) – www.nottingham.ac.uk/business/ICCSR
9. AccountAbility The Institute of Social and Ethical Accountability www.accountability21.net
10. Boston College Center for Corporate Citizenship — <http://www.bccccc.net/>
11. BRASS –The ESRC Centre for Business Relationships, Accountability, Sustainability and Society. www.brass.cf.ac.uk
12. Bridgestar <https://www.bridgestar.org/Resources/Library/Lead/EDCOOPartner.aspx>
13. Business and Human Rights www.business-humanrights.org
14. Business for Social Responsibility www.bsr.org
15. Business in the Community www.bitc.org.uk
16. Cambridge Programme for Industry — www3.cpi.cam.ac.uk
17. Committee to encourage corporate philanthropy — US www.corphilanthropy.org
18. Conference Board www.conference-board.org
19. Corporate Watch – www.corpwatch.org
20. Global Reporting Initiative www.globalreporting.org
21. Harvard University, Kennedy School of Government, CSR Initiative <http://www.ksg.harvard.edu/cbg/CSRI/>
22. Carbon Disclosure Project Report <http://www.cdproject.net/>
23. International Business Leaders Forum (IBLF) is an international charity set up to promote responsible business practices. The site provides information on latest events relating to CSR as well as publications and links to organisations and institutions promoting CSR www.csrforum.org
24. Links to environmental, social, CSR and sustainability reports www.sustainability-reports.com
25. OnPhilanthropy <http://www.onphilanthropy.com/>
26. Points of Light Foundation, <http://www.pointsoflight.org/>
27. Reputation Institute — www.reputationinstitute.com
28. Social Accountability International (SAI) <http://www.sa-intl.org>
29. Sustainability. <http://www.sustainability.com/>
30. The Center for Corporate Citizenship at Boston College www.bc.edu/cccr
31. The Chartered Institute of Public Relations CSR network- www.ipr.org.uk/csr/
32. The Global Reporting Initiative was established in late 1997 with the mission of developing globally applicable guidelines for reporting on economic, environmental, and social performance, initially for corporations and eventually for any business, governmental, or non-governmental organisation — www.globalreporting.org
33. The GoodCorporation is a global standard of corporate social responsibility designed to address the needs of all types and sizes of organisation — www.goodcorporation.com
34. The Institute of Business Ethics (IBE) was established in 1986 to encourage high standards of corporate and business behaviour and the sharing of best practice www.ibe.org.uk
35. The UK government gateway to Corporate Social Responsibility www.csr.gov.uk